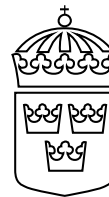

Regeringens proposition

2021/22:147

Ursprungsgarantier – genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet

Prop.
2021/22:147

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 mars 2022

Magdalena Andersson

Khashayar Farmanbar
(Infrastrukturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den som producerar gas, kyla och värme ska kunna få ursprungsgarantier utfärdade på samma sätt som i dag gäller för producenter av el. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska med stöd av ett bemyndigande i lagen få meddela föreskrifter om bl.a. utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier.

Vidare föreslås att ursprungsgarantier från ett tredjeland ska erkännas under vissa förutsättningar och att tillsynsmyndigheten ska kunna besluta förelägganden som får förenas med vite om inte bestämmelserna i lagen och i anslutande föreskrifter följs. Förelägganden som har förenats med vite ska kunna överklagas. De föreslagna lagändringarna är i huvudsak föranledda av artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Lagändringarna föreslås i huvudsak träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el	4
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Ett gemensamt system för ursprungsgarantier för energi.....	9
5	Utfärdande av ursprungsgarantier för gas, kyla och värme.....	11
6	Annullering av ursprungsgarantier.....	16
7	Gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier	18
8	Tillsyn och återkallelse	19
9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	19
10	Konsekvenser.....	21
11	Författningskommentar	23
Bilaga 1	Artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor	29
Bilaga 2	Sammanfattning av Energimyndighetens rapport	32
Bilaga 3	Promemorians lagförslag.....	33
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	37
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	38
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	43
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2022	44

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2021/22:147

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

dels att 5 § ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 5 och 14 §§ ska utgå,

dels att rubriken till lagen samt 1, 2, 3, 4, 6, 9, 14, 16, 17 och 19–21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 13 §, och närmast före 1, 2 och 13 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om ursprungsgarantier för el

Föreslagen lydelse

Lag om ursprungsgarantier för energi

Lagens innehåll

1 §

Denna lag syftar till att säkerställa att den som producerar el ska ha rätt att få ursprungsgarantier utfärdade som visar den producerade elens ursprung.

I denna lag finns bestämmelser om utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier för el, gas, kyla eller värme.

Definition av ursprungsgaranti

2 §²

Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el, gas, kyla eller värme som har producerats.

3 §³

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den

Ursprungsgarantier får utfärdas endast för sådan el, gas, kyla eller värme som har

1. mätts och rapporterats till tillsynsmyndigheten enligt före-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

² Senaste lydelse 2017:327.

³ Senaste lydelse 2017:327.

myndighet som regeringen bestämmer.

skriffter som har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 2, och

2. producerats i en anläggning med en viss lägsta effekt i de fall sådana föreskrifter har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 3.

Prop. 2021/22:147

4 §

Endast en ursprungsgaranti får utfärdas per energienhet.

En energienhet ska omfatta en megawattimme el.

En energienhet ska omfatta en megawattimme el, gas, kyla eller värme.

6 §

En ursprungsgaranti ska annulleras när den har använts för det syfte som anges i 2 §.

En ursprungsgaranti ska annulleras vid den tidpunkt och av den aktör som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 1.

En ursprungsgaranti ska även annulleras om den inte har använts enligt första stycket inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

9 §⁴

Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier för el prövas av tillsynsmyndigheten efter skriftlig ansökan från producenten av el.

Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier prövas av tillsynsmyndigheten efter skriftlig ansökan från producenten.

Ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europeiska unionen eller från ett tredjeland

13 §⁵

En ursprungsgaranti från ett tredjeland ska erkännas, om

1. Europeiska unionen har ingått ett avtal med tredjelandet om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier,

2. det finns kompatibla system för ursprungsgarantier inrättade i tredjelandet, och

⁴ Senaste lydelse 2017:327.

⁵ Tidigare 13 § upphävd genom 2017:327.

3. det förekommer direkt import eller direkt export av energi mellan Europeiska unionen och tredjelandet.

14 §⁶

En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti *som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel* inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 § *samt* underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Om en ursprungsgaranti inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten

1. se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 §, och

2. i de fall ursprungsgarantin avser högeffektiv kraftvärmeel eller sådan el, gas, kyla eller värme som är förnybar underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

16 §

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har även rätt att på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Sådana förelägganden får förenas med vite.

17 §⁷

Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om utfärdande av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen inte uppfylls,

3 om *elproducenten* inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

3. om *producenten* inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

⁶ Senaste lydelse 2017:327.

⁷ Senaste lydelse 2017:327.

4. om *elproducenten* begär det. 4. om *producenten* begär det.
Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Prop. 2021/22:147

19 §⁸

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. *konton för ursprungsgarantier, och*

2. avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

20 §⁹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *ytterligare* föreskrifter om *ursprungsgarantier*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *vilka uppgifter som en ursprungsgaranti ska innehålla*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

1. *utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier,*

2. *mätning och rapportering, och*

3. *den lägsta effekt som en anläggning ska ha för att ursprungsgarantier ska få utfärdas.*

21 §¹⁰

Beslut om utfärdande av ursprungsgarantier enligt 9 §, *återkallelse enligt 17 § eller rättelse enligt 15 §* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut om utfärdande av ursprungsgarantier enligt 9 §, rättelse enligt 15 §, *föreläggande som förenas med vite enligt 16 § tredje stycket eller återkallelse enligt 17 §* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022 i fråga om 13 § och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats för el som har producerats före den 1 juli 2022.

⁸ Senaste lydelse 2017:327.

⁹ Senaste lydelse 2017:327.

¹⁰ Senaste lydelse 2017:327.

3 Ärendet och dess beredning

I artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (det omarbetade förnybartdirektivet) finns regler om ursprungsgarantier för energi från förnybara energikällor. I artikeln ställs krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att ursprungsgarantier, utöver för el, kan utfärdas för energibärarna gas, kyla och värme. Artikel 19 innehåller även ändringar i förhållande till det tidigare direktivet i punkterna 2–4, 6–8, 11 och 13. Artikel 19 finns i *bilaga 1*. Det omarbetade förnybartdirektivet skulle ha varit genomfört i svensk rätt senast den 30 juni 2021.

Regeringen gav i maj 2019 Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att utreda bl.a. om direktivets utökade krav på att utfärda ursprungsgarantier ska tas om hand inom det befintliga systemet för utfärdande av ursprungsgarantier för el eller om det finns skäl att ta fram särskilda system för vissa energibärare. Myndigheten fick även i uppdrag att utreda om ändringarna i artikel 19.2 och 19.3 innebär ändrade krav, vilka kraven är och om de kräver ytterligare utredning. Uppdraget redovisades i september 2019 genom rapporten *Utredning av vissa genomförandefrågor i det omarbetade förnybartdirektivet (I2019/02420)*. En sammanfattning av de delar i rapporten som avser ursprungsgarantier finns i *bilaga 2*. Rapporten har remissbehandlats och remissmöten genomfördes den 3 oktober 2019 och den 23 januari 2020.

En promemoria har utarbetats i Infrastrukturdepartementet med förslag på ändringar i lagen om ursprungsgarantier för el som syftar till att genomföra artikel 19 i det omarbetade förnybartdirektivet. I promemorian föreslås även en inriktning på vissa ändringar på förordningsnivå. Förslagen i promemorian har delvis tagits fram med utgångspunkt i Energimyndighetens rapport. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Infrastrukturdepartementet (I2021/01975). I propositionen behandlas promemorians lagförslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 17 februari 2022 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*.

I förhållande till lagrådsremissen har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Ett gemensamt system för ursprungsgarantier för energi

Prop. 2021/22:147

Regeringens förslag: Systemet med ursprungsgarantier för el ska utökas så att även producenter av gas, kyla och värme ska kunna få sådana garantier utfärdade. Lagen om ursprungsgarantier för el ska byta namn till lagen om ursprungsgarantier för energi.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inga invändningar mot det. *Energiföretagen Sverige* är tveksamma till att införa ursprungsgarantier för kyla och värme, bl.a. eftersom det finns olösta tekniska frågor om hur systemet ska fungera. *Skatteverket* anser att det bör förtydligas att förslaget inte innebär någon ändrad tillämpning av lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Skälen för regeringens förslag

Lagen bör utvidgas och byta namn

Syftet med ursprungsgarantier är att garantera elens ursprung för slutkunderna. Det är frivilligt för producenter av el att ansöka om ursprungsgarantier, och dessa utfärdas elektroniskt av Energimyndigheten efter det att mätvärden för elproduktionen har rapporterats in. Ursprungsgarantier för el kan köpas och säljas på en öppen marknad inom EU. På den marknaden är det i huvudsak elproducenter och elleverantörer som är aktiva. Elleverantörer använder framför allt ursprungsgarantier för att redovisa ursprunget på den el som levereras till deras kunder i enlighet med ellagen (1997:857). Med stöd av ursprungsgarantierna kan en elleverantör garantera en kund att lika mycket el från exempelvis vind- och solkraft har producerats som kunden har förbrukat.

Systemet med ursprungsgarantier har tagits fram för att genomföra flera EU-direktiv. De nationella bestämmelserna finns i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el och förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el. Det nu gällande regelverket genomför både Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (förnybartdirektivet) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (energieffektiviseringsdirektivet).

Enligt det omarbetade förnybartdirektivet ska medlemsstaterna utvidga systemet för ursprungsgarantier så att det blir möjligt även för producenter av gas, kyla och värme att få sådana garantier utfärdade. Ett system för att utfärda ursprungsgarantier för gas, kyla och värme behöver därför införas.

Skatteverket anser att det behöver förtydligas att förslaget inte innebär någon ändrad tillämpning av lagen om skatt på energi. I lagen om skatt på energi finns inte några uttryckliga regler om hur en förbrukare ska styrka klassificeringen av ett bränsle. Regeringen föreslår inte några ändringar i

Prop. 2021/22:147 lagen om skatt på energi och det införs inte något krav på att använda ursprungsgarantier som en del av kravet på att styrka klassificeringen av ett bränsle.

Ursprungsgarantier för el, gas, kyla och värme bör hanteras i ett och samma regelverk. De olika energibärarna skiljer sig visserligen åt i flera avseenden, bland annat i fråga om hur marknaderna fungerar och om krav på ursprungsmärkning. Skillnaderna är dock inte av det slaget att någon särreglering av gas, kyla och värme är motiverad. Lagen om ursprungsgarantier för el bör därför anpassas efter de nya energibärarnas egenskaper och funktioner. Lagen bör också byta namn till lagen om ursprungsgarantier för energi, eftersom ordet energi omfattar samtliga energibärare.

De lagändringar som föreslås är av övergripande slag. Innehållet i lagen bör sedan kompletteras med föreskrifter i förordning. De delar av direktivet som är av mer teknisk karaktär bör genomföras i myndighetsföreskrifter.

Standarden CEN – EN 16325 blir ett krav

Enligt artikel 19.6 ska medlemsstaterna säkerställa att de krav som införs för ursprungsgarantier är förenliga med standarden CEN – EN 16325 (standarden för ursprungsgarantier). Det är en europeisk standard som fastställer tekniska krav och bidrar till att underlätta standardiseringsprocessen för ursprungsgarantier. Standarden utfärdades för första gången 2013 och innehåller krav för ursprungsgarantier för el. Den har hittills varit frivillig för medlemsstaterna i EU att följa, men genom omarbetningen av förnybartdirektivet blir standardens innehåll tvingande. Det pågår en revidering av standarden inom den europeiska standardiseringsorganisationen (the European Committee for Standardization, CEN). Energimyndigheten deltar i standardiseringsarbetet. Den reviderade standarden kommer att utökas till att, utöver utökade krav på ursprungsgarantier för el, omfatta krav på gas, kyla och värme. Standarden kommer bl.a. att innehålla definitioner av viktiga begrepp och regler för mätning, registrering, utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. Mycket arbete återstår dock, och det är osäkert när standarden kommer att vara klar.

Regler som genomför standarden bör införas på lägre normnivå än lag, eftersom det rör sig om detaljerade föreskrifter som kan behöva ändras med kortare tidsmarginaler än vad som gäller för ändring av lag. Bemyndigandet i lagen om ursprungsgarantier för el (20 §) bör preciseras så att det tydligt omfattar föreskrifter som genomför de olika delar som standarden förväntas innehålla för el, gas, kyla och värme.

5 Utfärdande av ursprungsgarantier för gas, kyla och värme

Prop. 2021/22:147

Regeringens förslag: Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier för gas, kyla och värme ska prövas av tillsynsmyndigheten efter en skriftlig ansökan. Ursprungsgarantier för gas, kyla och värme ska på samma sätt som för el utfärdas endast om energin har mätts och rapporterats till tillsynsmyndigheten. En ursprungsgaranti ska endast få utfärdas för el, gas, kyla eller värme som har producerats i en anläggning med en viss lägsta effekt i de fall sådana föreskrifter har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det ska endast utfärdas en ursprungsgaranti per megawattimme gas, kyla eller värme.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som en ursprungsgaranti ska innehålla och ytterligare föreskrifter om utfärdande och överföring av ursprungsgarantier och mätning och rapportering. Regeringen ska få meddela föreskrifter om konton.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås inte att hittillsvarande bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ursprungsgarantier ska preciseras. I promemorian föreslås inte heller att det i lag ska anges att det i vissa fall kan krävas att en anläggning har en viss lägsta effekt för att ursprungsgarantier ska få utfärdas.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget. *Energimyndigheten* anser att bestämmelser om att ursprungsgarantier ska användas vid ursprungsmärkning av el i stället bör regleras i elmarknadsregelverket. *Energigas Sverige* betonar vikten av att det även ska vara möjligt att ange information på en ursprungsgaranti som inte är obligatorisk att lämna enligt standarden för ursprungsgarantier. *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* saknar en analys av huruvida det finns behov av att Swedac meddelar föreskrifter för att säkerställa riktigheten i mätvärdena för gas, kyla och värme. *Energiföretagen Sverige* anser att det kan bli svårt och dyrt att mäta produktionen av kyla och värme och att regelverket behöver ta hänsyn till det.

Skälen för regeringens förslag

Användningen av gas, kyla och värme i Sverige i dag

Gas handlas mellan medlemsstater i EU. I Sverige används främst fossil metan (naturgas) som huvudsakligen importeras från Danmark genom rörledning. Naturgas ersätts allt mer av biogas. Biogas produceras av biomassa som är en förnybar råvara från t.ex. olika sorters biologiskt avfall. En del av den biogas som produceras i Sverige matas in på det västsvenska gasnätet, som är det enda nät som är sammankopplat med gasnäten i övriga EU. De senaste åren har importen av biogas till Sverige ökat. I Sverige används även energigasen gasol, och marknaden för biogasol växer. Vätgas som produceras och används i Sverige i dag tillverkas i huvudsak av naturgas och är fossil. Över tid förväntas produktionen av förnybar vätgas från elektrolys med förnybar el öka i Sverige.

På kyl- och värmemarknaden finns ingen handel mellan medlemsstater i EU. De flesta fjärrkyle- och fjärrvärmenät i Sverige är inte sammankopplade, men det förekommer fysiskt sammankopplade nät mellan olika fjärrvärmeföretag och orter, och handel mellan dessa förekommer. Inom ett enskilt nät kan det också förekomma handel med värme mellan industrier med spillvärme och fjärrvärmeföretag. För uppvärmning används främst fjärrvärme, elvärme (inklusive värmepumpar) och värme pannor i Sverige. Fjärrvärme produceras i en central anläggning och distribueras ut till kunder via rörledningar, där den sedan används för uppvärmning. I centrum för ett fjärrvärmesystem finns vanligen ett värmeverk eller ett kraftvärmeverk. I ett kraftvärmeverk produceras både el och fjärrvärme och i ett värmeverk produceras enbart värme. Andelen fjärrvärme från kraftvärmeverk har ökat. Fjärrvärmenäten ägs av fjärrvärmebolag som säljer värmen till anslutna kunder. För att producera fjärrvärme används olika sorters bränsle. Under 2019 stod biobränsle, inklusive den förnybara andelen av avfall, för 63 procent av den tillförda energin i fjärrvärmeproduktionen. Spillvärme från industrin stod för 8 procent av den tillförda energin.

För avkylning finns både fjärrkyla och lokala kyllösningar i Sverige. Fjärrkyla används främst till kylning av industriprocesser och lokaler och erbjuds i ett fyrtiotal städer. Fjärrkyla bygger på samma princip som fjärrvärme, men tekniskt handlar det om bortförsel av värme med hjälp av en köldbärare, oftast kallt vatten som produceras centralt i en större anläggning för att sedan distribueras till kunder via rörledningar.

Ursprungsgarantier bör utfärdas även för produktion av gas, kyla och värme som inte är förnybar

Syftet med det omarbetade förnybartdirektivet är att främja förnybar energi. Medlemsstaterna kan dock välja att även utfärda ursprungsgarantier för produktion av el, gas, kyla och värme som inte är förnybar (artikel 19.2).

Det är i dag möjligt att utfärda ursprungsgarantier för el från icke-förnybara energikällor, exempelvis från kärnkraft och förbränning av torv. Ursprungsgarantier kan alltså utfärdas för produktion av el oavsett vilken energikälla som har använts vid elproduktionen. Det bör även vara möjligt att utfärda ursprungsgarantier för gas, kyla och värme från energikällor som inte är förnybara.

Utfärdande och överföring av ursprungsgarantier

Enligt lagen om ursprungsgarantier för el är det regeringen som bestämmer vilken myndighet som prövar frågor om utfärdande av ursprungsgarantier (2 a §). Energimyndigheten pekas ut i förordningen om ursprungsgarantier för el. Energimyndigheten bör även pröva frågor om utfärdande av ursprungsgarantier för gas, kyla och värme. Prövningen bör göras efter skriftlig ansökan från producenten på samma sätt som i dag gäller för ursprungsgarantier för el (9 §).

Endast en ursprungsgaranti per energienhet bör utfärdas. En energienhet bör omfatta en megawattimme gas, kyla eller värme. Ursprungsgarantier för de nya energibärarna bör utfärdas, överföras och annulleras elektroniskt, och överföringar mellan innehavare av ursprungsgarantier

bör göras efter skriftlig begäran. Regler med motsvarande innehåll gäller redan för ursprungsgarantier för el. Hittillsvarande bestämmelser i lagen är utformade på ett sådant sätt att det inte krävs ändringar för att även gas, kyla och värme ska omfattas.

I Sverige utfärdas både nationella och internationellt överförbara ursprungsgarantier. Dagens krav på internationellt överförbara ursprungsgarantier ser annorlunda ut än kraven på de ursprungsgarantier som endast används nationellt i Sverige, bl.a. i fråga om hur elproduktionen ska mätas. De internationellt överförbara ursprungsgarantierna följer regelverket för European Energy Certificate System (EECS) och kan föras över till andra stater som är medlemmar i Association of Issuing Bodies (AIB). AIB är en sammanslutning av de europeiska myndigheter och företag som har rollen som kontoförande myndigheter för ursprungsgarantier och säkerställer möjligheten till handel med internationellt överförbara ursprungsgarantier. Det är frivilligt att vara medlem i AIB och inte alla medlemsstater i EU är medlemmar. Sedan 2017 är Energimyndigheten medlem i AIB. Överföringen av ursprungsgarantier mellan staterna säkerställs genom en central datahubb i AIB:s regi. AIB beslutar också om det regelverk som ursprungsgarantier ska uppfylla för att få handlas via organisationens datahubb. Utformningen av standarden för ursprungsgarantier kan få betydelse för frågan om huruvida endast internationellt överförbara ursprungsgarantier bör utfärdas nationellt. Det kan därför behövas föreskrifter om utfärdande och överföring av ursprungsgarantier för att uppfylla standarden. Dessa bör finnas i förordning eller i myndighetsföreskrifter.

Bemyndigandet i lagen om ursprungsgarantier för el (20 §) bör preciseras så att det tydligt omfattar föreskrifter om utfärdande och överföring av ursprungsgarantier.

Mätning och rapportering

En ursprungsgaranti för gas, kyla och värme bör utfärdas endast efter det att gasen, kylan eller värmen har mätts och rapporterats till Energimyndigheten. Regleringen i lagen om ursprungsgarantier för el bör anpassas så att den gäller även de nya energibärarna.

I dag finns detaljerade regler på förordningsnivå och i myndighetsföreskrifter om mätning och rapportering för utfärdande av ursprungsgarantier för el. Mätning och rapportering av mätvärden är mer komplext för värme- och kylproduktion och gasproduktion än för elproduktion. Det kan exempelvis behövas särskilda regler vid konvertering mellan gas och andra energibärare. Regler om mätning och rapportering av de nya energibärarna är därför detaljerade. Även dessa bör finnas på förordnings- och föreskriftsnivå. I standarden för ursprungsgarantier kommer det att finnas bestämmelser som gäller mätning och rapportering. Eftersom samtliga krav som införs ska vara förenliga med standarden, kommer de bestämmelserna att följas. Enligt hittillsvarande regler kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela sådana föreskrifter med stöd av bemyndigandet i lagen om ursprungsgarantier för el (20 §). Enligt förslaget i denna proposition ska det bemyndigandet preciseras så att det tydligt anges att det omfattar regler om mätning och rapportering.

Swedac saknar en analys av huruvida det finns behov av att myndigheten meddelar föreskrifter för att säkerställa riktigheten i mätvärdena för gas, kyla och värme. Swedac får för vissa syften meddela föreskrifter med krav på mätningar och mättekniska metoder eller krav på och kontroll av mätdon, se 2 § lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon och 4 § förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätdon. I vilken utsträckning Swedac kommer att behöva meddela sådana föreskrifter beror delvis på hur standarden för ursprungsgarantier utformas. Det är därför inte möjligt att bedöma behovet i nuläget. Om det finns behov för Swedac att meddela föreskrifter, är det möjligt med stöd av ett befintligt bemyndigande i förordningen om måttenheter, mätningar och mätdon.

Krav på att en anläggning ska ha en viss lägsta effekt

Enligt det omarbetade förnybartdirektivet får utfärdandet av ursprungsgarantier förutsätta en lägsta kapacitetsgräns (artikel 19.2). Med kapacitetsgräns menas att anläggningen har en viss lägsta effekt. Hur effekten ska mätas kan skilja sig åt beroende på vilken typ av anläggning det rör. Bedömningen som görs i promemorian är att en gräns om 50 kilowatt bör införas för anläggningar som producerar kyla och värme. Skälen är administrativa. Någon gräns bör dock, enligt promemorian, inte införas för el- och gasproduktionsanläggningar.

De bedömningar som görs i promemorian kan komma att ändras. Möjligheten för producenter av gas, kyla och värme att få ursprungsgarantier är ny och det är svårt att bedöma hur administrationen och marknaderna för sådana garantier kommer att fungera. Det bör därför regleras i lag endast att el, gas, kyla eller värme ska ha producerats i en anläggning med en viss lägsta effekt i de fall det har meddelats sådana föreskrifter av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Inriktningen är att en sådan gräns ska regleras i förordningen om ursprungsgarantier för el. Regler om hur en anläggnings effekt ska beräknas kan vara tekniskt detaljerade och det bör därför finnas möjlighet att reglera det i myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om den lägsta effekt som en anläggning ska ha för att ursprungsgarantier ska få utfärdas.

Ursprungsgarantier bör innehålla särskilda uppgifter

En ursprungsgaranti ska innehålla vissa uppgifter. Det framgår av det omarbetade förnybartdirektivet (artikel 19.7). De krav som ställs där gäller samtliga energibärare. För anläggningar med en effekt lägre än 50 kilowatt kan informationen vara förenklad.

Ursprungsgarantin ska innehålla bl.a. information om vilken energikälla som energin har producerats från samt produktionens start- och slutdatum. Det ska även framgå vilken energibärare garantin avser. Vidare ska varje ursprungsgaranti ha ett identifieringsnummer som ska anges tillsammans med datum och land för utfärdande.

Ursprungsgarantin ska även innehålla information om huruvida anläggningen har fått investeringsstöd eller något annat stöd genom ett nationellt stödsystem och, i sådant fall, vilken sorts stöd. Att uppgifter om stöd ska anges beror på att medlemsstaterna ska säkerställa att ursprungsgar-

garantiernas marknadsvärde beaktas på lämpligt sätt i det aktuella stöd-systemet (artikel 19.2). Det finns en presumtion i direktivet för att ursprungsgarantiernas marknadsvärde har beaktats på lämpligt sätt om det ekonomiska stödet har beviljats genom ett stödssystem som bygger på omsättningsbara certifikat, som det svenska elcertifikatssystemet. Några genomförandeåtgärder i förhållande till det stödet krävs därför inte. Garantiernas marknadsvärde ska även anses ha beaktats på lämpligt sätt om hänsyn tas till värdet vid beräkningen av nivån på det ekonomiska stödet. Användning och produktion av biogas i Sverige främjas genom bl.a. befrielse från energi- och koldioxidskatt och i vissa fall driftsstöd. Inriktningen är att det framtida värdet på ursprungsgarantierna för gas bör kunna beaktas i samband med kontrollen av att det stöd som ges endast kompenserar för merkostnader i förhållande till det fossila bränsle som ersätts och inte innebär överkompensation. I Sverige finns även investeringsstöd till anläggningar för produktion av solex. Inom ramen för det s.k. klimatklivet är det också möjligt att lämna investeringsstöd till anläggningar för produktion av biogas och förnybar värme eller kyla. Direktivets krav i detta avseende torde primärt avse driftsstöd och några sådana finns inte utöver den befrielse från energi- och koldioxidskatt och driftsstöd till biogas som tidigare redovisats. Hur ursprungsgarantin ska beaktas vid beviljande av stöd är en fråga som omhändertags inom ramen för respektive stödordning liksom vid framtagande av eventuella nya driftsstöd för produktion av förnybar el, gas, värme eller kyla.

I fråga om el som produceras från högeffektiv kraftvärme med förnybara energikällor får endast en ursprungsgaranti utfärdas som anger båda formerna (artikel 19.8). Ursprungsgarantin ska därför innehålla information om egenskaperna för elproduktionen och huruvida anläggningen för kraftvärmeproduktionen är att betrakta som högeffektiv.

Utöver de uppgifter som ursprungsgarantin ska innehålla enligt direktivet kan standarden komma att innehålla krav på att ytterligare information ska lämnas. Som *Energigas Sverige* påpekar bör det vid behov vara möjligt att ange uppgifter utöver dem som anges i standarden. Vilka uppgifter det kan bli fråga om bör lämpligen hanteras i myndighetsföreskrifter.

I dag regleras det i lagen om ursprungsgarantier för el att varje ursprungsgaranti ska ha ett identifieringsnummer (5 §). Den bestämmelsen bör flyttas till förordningen om ursprungsgarantier för el, där övrig reglering finns om vilka uppgifter som en ursprungsgaranti för el ska innehålla. Bemyndigandet i lagen om ursprungsgarantier för el (20 §) bör preciseras så att det tydligt omfattar föreskrifter om vilka uppgifter en ursprungsgaranti ska innehålla.

Konton och avgifter

Med stöd av det hittillsvarande bemyndigandet i lagen om ursprungsgarantier för el (19 §) har regeringen meddelat föreskrifter om avgifter i förordningen om ursprungsgarantier för el. I förordningen finns också föreskrifter om konton för ursprungsgarantier. Reglerna om konton och avgifter bör även avse gas, kyla och värme. Bemyndigandet i lagen bör ändras så att det avser även regler om konton.

Elleverantörer ska på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare redovisa hur den levererade elen är producerad och elens miljöpåverkan (8 kap. 12 § ellagen). Detta brukar kallas för ursprungsmärkning. Ursprungsmärkning av el regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (det omarbetade elmarknadsdirektivet).

Av det omarbetade förnybartdirektivet följer ett krav på att elleverantörer, med vissa undantag, ska använda ursprungsgarantier vid ursprungsmärkning av el (artikel 19.8). Användningen av ursprungsgarantier vid ursprungsmärkning av el var tidigare frivillig (artikel 15.7 i direktiv 2009/28/EG). Kraven i artikel 19.8 genomförs inte i regelverket för ursprungsgarantier. Avsikten är att artikeln ska genomföras i samband med genomförandet av det omarbetade elmarknadsdirektivet i de regelverk som då blir aktuella, vilket *Energimyndigheten* förordar.

6 Annullering av ursprungsgarantier

Regeringens förslag: En ursprungsgaranti för el, gas, kyla eller värme ska annulleras vid den tidpunkt och av den aktör som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om annullering av ursprungsgarantier.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att det i lagen om ursprungsgarantier för el ska regleras vem som ska annullera en ursprungsgaranti, när den ska annulleras och att ursprungsgarantin alltid ska annulleras efter tolv månader.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till promemorians förslag eller lämnar inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

Allmänt om annullering av ursprungsgarantier

En ursprungsgaranti ska annulleras när den har använts. Den ska användas inom tolv månader från och med produktionen av motsvarande energienhet. Det framgår av det hittillsvarande förnybartdirektivet. Det omarbetade förnybartdirektivet innebär ingen ändring i fråga om perioden på tolv månader. Däremot föreskrivs det att alla ursprungsgarantier som inte har annullerats upphör att gälla senast 18 månader efter produktionen av energienheten, vilket är nytt (artikel 19.3). Medlemsstaterna ska också säkerställa att energiföretag, när de använder ursprungsgarantier för ursprungsmärkning av el, ska annullera en ursprungsgaranti senast sex månader från det datum då ursprungsgarantin inte längre kan användas (artikel 19.4). Någon ändring bör dock inte göras i sak i det nationella regelverket med anledning av de nu nämnda artiklarna. En ursprungs-

garanti ska, som hittills, gälla i tolv månader. Detsamma ska gälla för ursprungsgarantier för gas, kyla och värme. Efter tolv månader bör ursprungsgarantierna alltså även i fortsättningen annulleras av tillsynsmyndigheten om de inte har använts. Den regleringen finns i dag i lagen om ursprungsgarantier för el men bör flyttas till förordningen om ursprungsgarantier för el. Bemyndigandet i lagen om ursprungsgarantier för el (20 §) bör preciseras så att det tydligt omfattar föreskrifter om annullering av ursprungsgarantier.

Ursprungsmärkning och dubbelräkning

Medlemsstaterna ska säkerställa att samma energienhet från förnybara energikällor endast beaktas en gång (artikel 19.2). Syftet är att förhindra dubbelräkning, dvs. att samma megawattimme energi med ett visst attribut inte säljs till fler än en kund eller till samma kund flera gånger. När det gäller ursprungsgarantier för el finns ett system för ursprungsmärkning, vilket är ett sätt att undvika dubbelräkning.

För gas, kyla och värme finns inget system för ursprungsmärkning. Det finns inte heller något krav i det omarbetade förnybartdirektivet att medlemsstaterna ska ta fram ett sådant system. Det anges endast att kommissionen ska ta fram en rapport om införandet av en unionsomfattande miljömärkning där information ska visas genom användning av ursprungsgarantier (artikel 19.13).

I fråga om gas har kommissionen föreslagit att ett system för ursprungsmärkning ska införas och att ursprungsgarantier ska användas för att garantera ursprunget på förnybara gaser. Förslaget har lämnats inom ramen för omarbetningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (gasmarknadsdirektivet). Det kan därför bli aktuellt att på sikt införa ett sådant system. Några motsvarande förslag när det gäller kyla och värme har inte lämnats på EU-nivå. Det är inte heller i nuläget aktuellt att införa några egna nationella system för ursprungsmärkning av kyla och värme. Även om ursprungsmärkning skulle bidra till att öka förtroendet för systemet med ursprungsgarantier, skulle det behöva utredas noggrant vilka effekter en sådan märkning skulle ha. Det skulle också behöva utredas om märkningen skulle gälla för all användning av kyla och värme och hur ett sådant krav i så fall skulle utformas.

Eftersom det inte finns system för ursprungsmärkning måste det för gas, kyla och värme säkerställas att ursprungsgarantins förnybara värde inte dubbelräknas. Det kommer därför att behövas regler om att en ursprungsgaranti ska annulleras vid en viss tidpunkt och av en viss aktör. I promemorian föreslås att en leverantör ska annullera en ursprungsgaranti när gasen, kylan eller värmen som ursprungsgarantin avser har levererats till en slutkund. Standarden för ursprungsgarantier kan dock komma att påverka vid vilken tidpunkt en ursprungsgaranti ska annulleras och vem som ska annullera den. Regler om annullering bör därför inte finnas i lag utan på lägre normnivå, för att kunna anpassas till standarden. Hittillsvarande bestämmelser om annullering i lagen om ursprungsgarantier för el (6 §) bör flyttas till förordningen om ursprungsgarantier för el.

Gränsöverskridande handel med ursprungsgarantier

Regeringens förslag: Ursprungsgarantier för gas, kyla och värme från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på deras riktighet. Om en sådan ursprungsgaranti inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten se till att den inte kan användas. I de fall ursprungsgarantin avser förnybar gas, kyla eller värme ska tillsynsmyndigheten också underrätta Europeiska kommissionen. En ursprungsgaranti från ett tredjeland ska erkännas endast under vissa förutsättningar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att tillsynsmyndigheten ska underrätta Europeiska kommissionen om varför en ursprungsgaranti inte kan erkännas även i de fall ursprungsgarantin avser icke-förnybar gas, kyla eller värme.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

Ursprungsgarantier från andra medlemsstater i EU

Medlemsstaterna i EU ska erkänna varandras ursprungsgarantier (artikel 19.9). En medlemsstat får vägra att erkänna en annan medlemsstats ursprungsgaranti endast om det finns välgrundade skäl att ifrågasätta dess riktighet, tillförlitlighet och trovärdighet. Medlemsstaten ska även underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna. Dessa krav gäller redan i fråga om ursprungsgarantier för el. Kravet på att underrätta kommissionen gäller dock endast högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. Det finns en nationell reglering som motsvarar direktivets krav i lagen om ursprungsgarantier för el. Regleringen behöver anpassas så att även gas, kyla och värme omfattas. Ursprungsgarantier för icke-förnybar gas, kyla och värme omfattas inte av det omarbetade förnybartdirektivets krav och bör därför inte heller omfattas av kravet på att underrätta kommissionen i de fall en sådan ursprungsgaranti inte erkänns.

Om en ursprungsgaranti inte erkänns, ska Energimyndigheten även se till att den inte kan användas för de syften som systemet med ursprungsgarantier har. Det innebär i praktiken att Energimyndigheten ska se till att ursprungsgarantin inte kan annulleras i registret för ursprungsgarantier. Detta krav bör, till skillnad från hittillsvarande regler, gälla all el, dvs. inte endast ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el.

Energimyndigheten ansvarar för att inom ramen för sin tillsyn kontrollera att en ursprungsgaranti som har förts över till Sverige är kompatibel med kraven för att föras in i det svenska registret.

Ursprungsgarantier från ett tredjeland

Ursprungsgarantier som har utfärdats i ett tredjeland ska endast erkännas av en medlemsstat om EU har ingått ett avtal med tredjelandet om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier som utfärdats i unionen

(artikel 19.11). Ett ytterligare krav för erkännande av sådana ursprungsgarantier är att det förekommer direkt import eller direkt export av energi mellan en medlemsstat i EU och tredjelandet och att det finns kompatibla ursprungsgarantisystem inrättade. Regleringen i direktivet i denna del är ny och bör genomföras i lagen om ursprungsgarantier för el.

8 Tillsyn och återkallelse

Regeringens förslag: Tillsynen ska omfatta även ursprungsgarantier för gas, kyla och värme. Tillsynsmyndigheten ska få meddela förelägganden vid utövandet av tillsynen. Föreläggandena ska få förenas med vite. Det ska vara möjligt att överklaga ett beslut om föreläggande som är förenat med vite. Möjligheten till återkallelse av beslut om ursprungsgarantier ska omfatta alla energibärare.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till förslaget eller lämnar inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att lagen om ursprungsgarantier för el och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs (2 a §). Energimyndigheten är tillsynsmyndighet. När möjligheten att få ursprungsgarantier utvidgas till gas, kyla och värme bör myndighetens tillsyn även omfatta denna verksamhet.

Tillsynsmyndigheten kan behöva meddela förelägganden för genomförandet av tillsynen, inte minst i fråga om annullering där nya aktörer kommer att träffas av kraven när systemet utvidgas så att det omfattar fler energibärare. Tillsynsmyndigheten bör därför få meddela de förelägganden som behövs, och det ska vara möjligt att förena föreläggandena med vite. Beslut om föreläggande som har förenats med vite bör kunna överklagas. Bestämmelserna om återkallelse av beslut bör gälla även för de nya energibärarna gas, kyla och värme.

9 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2022 i fråga om 13 § och i övrigt den dag som regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats för el som har producerats före den 1 juli 2022.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås inte att regeringen ska få bestämma dag för ikraftträdande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser är positiva till promemorians förslag eller lämnar inga synpunkter. *Energimyndigheten* anser att lagen bör träda i kraft den första dagen i en månad för att undvika att rapportering behöver ske två gånger för samma månad. *Energi-företagen Sverige* och *Vattenfall AB* tillstyrker förslaget att anpassa ikraftträdandet av lagen till dess att den relevanta standarden är färdigställd men anser att det krävs viss tid efter det att standarden beslutats innan det svenska regelverket kan träda i kraft för att ge aktörer tid att anpassa sig till ändringarna i lagen.

Skälen för regeringens förslag: Det omarbetade förnybartdirektivet skulle ha varit genomfört senast den 30 juni 2021. Sverige tog den 26 juli 2021 emot en formell underrättelse om försenat genomförande av direktivet (FU 2021/344). Den formella underrättelsen besvarades den 23 september 2021.

Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Detaljerade bestämmelser för både el och de nya energibärarna måste dock utformas i enlighet med standarden för ursprungsgarantier som blir bindande för medlemsstaterna. Inriktningen är att sådana bestämmelser ska tas in i förordning eller myndighetsföreskrifter med stöd av bemyndiganden i lagen. Standarden revideras för närvarande och dess slutliga innehåll är inte känt. Det är inte heller känt när revideringen beräknas vara färdig. Lagändringarna bör träda i kraft samtidigt som ändrade förordningsbestämmelser träder i kraft, eftersom bl.a. mätregler är avgörande för att systemet ska fungera i praktiken. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 31 maj 2022. Det anges dock att det föreslagna datumet kan behöva ändras i endera riktningen beroende på när revideringen av standarden blir klar. Det är fortfarande mycket osäkert när standarden är färdigförhandlad och börjar gälla. Något datum för ikraftträdande av lagändringarna bör därför inte föreslås. I stället bör regeringen få bestämma tidpunkten för ikraftträdande. Bestämmelsen om vad som krävs för att en ursprungsgaranti från tredjeland ska erkännas (13 §) bör dock träda i kraft redan den 1 juli 2022. Bestämmelsen är en del av genomförandet av direktivet och det finns i det fallet inte behov av att invänta att standarden har reviderats.

Äldre föreskrifter bör fortfarande gälla för ursprungsgarantier som har utfärdats för den produktion av el som ägt rum innan den 1 juli 2022. Övergångsbestämmelsen får betydelse för ursprungsgarantier för el som utfärdats av ett tredjeland. Om en sådan ursprungsgaranti avser el som producerats innan den 1 juli 2022 ska ursprungsgarantin godkännas om förutsättningarna i hittillsvarande föreskrifter är uppfyllda.

Regeringens bedömning: Förslagen påverkar framför allt producenter av värme, kyla och gas genom att de får möjlighet att begära att ursprungsgarantier utfärdas som visar energins ursprung. Förslagen bedöms få positiva effekter på klimatet och miljön. Energimyndigheten får ökade kostnader för bl.a. utveckling av it-system.

Promemorians bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian analyseras även konsekvenserna av promemorians lagförslag om annullering av ursprungsgarantier och om inriktningen på eventuella kommande förordningsändringar.

Remissinstanserna: *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. *Kommerskollegium* bedömer att förslagen innehåller bestämmelser som kan utgöra anmälningspliktiga tekniska föreskrifter enligt direktiv (EU) 2015/1535 och anmälningspliktiga krav på tjänsteverksamhet enligt direktiv 2006/123/EG, om de inte utgör ett strikt genomförande av bakomliggande EU-rätt. Flera remissinstanser, bl.a. *Energiföretagen Sverige*, framför att det är positivt att det är frivilligt att ansöka om ursprungsgarantier för kyla och värme.

Skälen för regeringens bedömning

Alternativa utformningar

Förslagen om ändringar i lagen om ursprungsgarantier för el följer av Sveriges skyldighet att genomföra EU-rätten och har utformats utifrån de krav som ställs i det omarbetade förnybartdirektivet. Det bedöms inte finnas några alternativa möjligheter när det gäller utformningen av förslagen.

Förslagen berör framför allt producenter av gas, kyla och värme

Förslagen påverkar främst producenter av gas, kyla och värme. Även om möjligheten att få ursprungsgarantier utvidgas till fler energibärare, är det fortfarande frivilligt för producenterna att ansöka om utfärdande. Det är därför svårt att bedöma hur stor efterfrågan på ursprungsgarantier för de nya energibärarna kommer att bli.

Ett system för ursprungsgarantier för kyla och värme berör framför allt fjärrvärmeproducenter. Frånvaron av obligatorisk ursprungsmärkning som krav för annullering av ursprungsgarantier gör att efterfrågan sannolikt kommer att vara begränsad. Låg efterfrågan leder till låga priser, vilket troligen dämpar viljan hos producenterna att få ursprungsgarantier utfärdade.

Ett system för ursprungsgarantier för gas berör främst producenter av förnybar gas. Det finns omkring 280 produktionsanläggningar för biogas i Sverige. Hur många av dem som väljer att ansöka om utfärdande av ursprungsgarantier kommer att bero på efterfrågan.

Beroende på hur bestämmelser om annullering av ursprungsgarantier utformas på lägre normnivå kan även andra aktörer beröras av reglerna, som leverantörer av gas, kyla och värme.

Förslagen bedöms medföra positiva effekter på klimatet och miljön om de leder till ett system som används och efterfrågas av aktörerna. Ett tillförlitligt och attraktivt system med ursprungsgarantier förväntas skapa större efterfrågan på förnybar energi.

Förenlighet med EU-rätten

Ändringarna i lagen om ursprungsgarantier för el genomför artikel 19 i det omarbetade förnybartdirektivet och överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Förslagen utgör ett strikt genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet och behöver därmed inte anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

Konsekvenser för företag och näringsliv

Det är frivilligt för företag att ansöka om utfärdande av ursprungsgarantier, vilket minskar den administrativa bördan.

Konsekvenser för hushåll och privatpersoner

Propositionens förslag bedöms inte få några konsekvenser för hushåll och privatpersoner.

Konsekvenser för myndigheter och domstolar

Införandet av ursprungsgarantier för gas, kyla och värme bedöms leda till ökade kostnader för Energimyndigheten. De ökade kostnaderna rör främst it-relaterade investeringar kopplade till föreslagna förändringar. Personalkostnaderna förväntas också öka för både ökad administration och tillsyn. De ökade kostnader som de föreslagna ändringarna för med sig får hanteras inom ramen för myndighetens beslutade budgetramar.

Vissa av Energimyndighetens beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Sedan systemet infördes har totalt nio ärenden om ursprungsgarantier överklagats till domstol, det senaste 2015. Även om fler energibärare läggs till är det även i fortsättningen frivilligt att ansöka om utfärdande av ursprungsgarantier. Utgångspunkten är att de som ansöker uppfyller kraven. Förslagen bedöms därför inte leda till en ökad måltillströmning till domstolarna.

Övrigt

Förslagen bedöms inte påverka jämställdheten mellan kvinnor och män, kommunernas ekonomi eller den kommunala självstyrelsen, sysselsättningen eller den offentliga servicen i olika delar av landet.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

Lagen får en ny rubrik med anledning av att fler energibärare omfattas av lagen. Ordet el byts ut mot energi. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Lagens innehåll

1 § *I denna lag finns bestämmelser om utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier för el, gas, kyla eller värme.*

I paragrafen anges lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen ändras från att ha varit en bestämmelse om lagens syfte till en bestämmelse om lagens innehåll. Energibärarna gas, kyla och värme läggs till. Möjligheten att få ursprungsgarantier utfärdade omfattar produktion av all el, gas, kyla och värme, oavsett om ursprunget är förnybart eller inte.

Definition av ursprungsgaranti

2 § *Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el, gas, kyla eller värme som har producerats.*

Paragrafen definierar vad en ursprungsgaranti är och genomför artikel 19.1 och 19.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (det omarbetade förnybartdirektivet). Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen ändras genom att energibärarna gas, kyla och värme läggs till. Hittillsvarande hänvisning till 8 kap. 12 § ellagen (1997:857) tas bort. Definitionen avser numera samtliga energibärare. När det gäller produktion av el avses ingen ändring i sak.

Med gas avses ett bränsle som vid rumstemperatur och normalt lufttryck uppträder i gasform. Med gas avses därmed även gaser som komprimerats till vätskeform. Exempel på gaser i detta sammanhang är metan och vätgas.

Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier

3 § *Ursprungsgarantier får utfärdas endast för sådan el, gas, kyla eller värme som har*

1. mätts och rapporterats till tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 2, och

2. producerats i en anläggning med en viss lägsta effekt i de fall sådana föreskrifter har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 3.

Prop. 2021/22:147 I paragrafen anges vilka krav som ställs för att en ursprungsgaranti ska få utfärdas. Paragrafen genomför artikel 19.2 och 19.6 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Första stycket delas upp i två punkter. Det får delvis nytt innehåll. I *första punkten* anges att energin ska mätas och rapporteras till tillsynsmyndigheten. Även energibärarna gas, kyla och värme omfattas av detta krav. Detaljerade föreskrifter om mätning och rapportering finns i förordningen (2010:853) om ursprungsgarantier för el. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter i fråga om mätning och rapportering med stöd av bemyndigandet i 20 § andra stycket 2.

I *andra punkten* införs ett nytt krav om att en anläggning ska ha en viss lägsta effekt för att ursprungsgarantier ska få utfärdas. Det är endast i de fall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har meddelat föreskrifter om en sådan gräns för en viss energibärare som det är en förutsättning för att ursprungsgarantier ska få utfärdas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela sådana föreskrifter med stöd av bemyndigandet i 20 § andra stycket 3. Myndighetsföreskrifter av teknisk karaktär kan också meddelas med stöd av bemyndigandet. Sådana föreskrifter kan exempelvis avse hur effektgränsen ska beräknas.

4 § Endast en ursprungsgaranti får utfärdas per energienhet.

En energienhet ska omfatta en megawattimme el, *gas, kyla eller värme*.

I paragrafen regleras hur många ursprungsgarantier som får utfärdas per megawattimme energi. Paragrafen genomför artikel 19.2 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Andra stycket ändras så att en energienhet ska omfatta även en megawattimme gas, kyla eller värme.

Annulering av ursprungsgarantier

6 § En ursprungsgaranti ska annulleras *vid den tidpunkt och av den aktör som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 1*.

I paragrafen regleras annullering av ursprungsgarantier. Paragrafen genomför artikel 19.3 och 19.4 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Föreskrifter om när en ursprungsgaranti ska annulleras och vem som ska annullera kan utfärdas på lägre normnivå, se bemyndigande i 20 § andra stycket 1. Att regleringen finns på lägre normnivå gäller samtliga energibärare. Det innebär att de regler om annullering av ursprungsgarantier för el som hittills har funnits i lagen flyttas till förordningen om ursprungsgarantier för el.

Utfärdande av ursprungsgarantier

9 § Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier prövas av tillsynsmyndigheten efter skriftlig ansökan från producenten.

Av paragrafen framgår att det är tillsynsmyndigheten som ska pröva frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier. Paragrafen genomför artikel 19.5 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen ändras så att även de nya energibärarna gas, kyla och värme omfattas. Med producent avses en producent av el, gas, kyla eller värme. Tillsynsmyndigheten utses av regeringen, se 2 a §.

Ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europeiska unionen eller från ett tredjeland

13 § *En ursprungsgaranti från ett tredjeland ska erkännas, om*

1. Europeiska unionen har ingått ett avtal med tredjelandet om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier,

2. det finns kompatibla system för ursprungsgarantier inrättade i tredjelandet, och

3. det förekommer direkt import eller direkt export av energi mellan Europeiska unionen och tredjelandet.

Paragrafen är ny. Tidigare 13 § är upphävd. I paragrafen regleras hur ursprungsgarantier från ett tredjeland ska hanteras. Paragrafen genomför artikel 19.11 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ursprungsgarantier från ett tredjeland ska erkännas under vissa förutsättningar. Det ska enligt *första punkten* finnas ett avtal mellan EU och tredjelandet om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier som utfärdas i unionen eller tredjelandet. Det ska vidare enligt *andra punkten* finnas kompatibla system för ursprungsgarantier inrättade i tredjelandet. Med kompatibla system avses system som är jämförbara och förenliga med varandra. Det ställs krav på elektronisk överföring i direktivet. Kravet på kompatibla system innebär därför att ursprungsgarantierna ska kunna överföras elektroniskt mellan länderna. Det ska även enligt *tredje punkten* förekomma direkt import eller direkt export av energi mellan tredjelandet och en medlemsstat i EU.

14 § *En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.*

Om en ursprungsgaranti inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten

1. se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 §, och

2. i de fall ursprungsgarantin avser högeffektiv kraftvärmeel eller sådan el, gas, kyla eller värme som är förnybar underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

I paragrafen regleras hur ursprungsgarantier från andra medlemsstater i EU ska hanteras. Paragrafen genomför artikel 19.9 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Paragrafen utformas så att den även omfattar ursprungsgarantier för gas, kyla och värme. Enligt *andra stycket första punkten* ska tillsynsmyndigheten se till att ursprungsgarantin inte kan användas för det syfte som anges i 2 § oavsett vilken typ av energibärare som ursprungsgarantin avser. Detta skiljer sig från hittillsvarande regler som endast gällt högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. I praktiken innebär det att tillsynsmyndigheten ska se till att ursprungsgarantin inte kan annulleras.

Prop. 2021/22:147 Enligt *andra stycket andra punkten* ska tillsynsmyndigheten göra en anmälan till Europeiska kommissionen om en ursprungsgaranti inte erkänns. Skyldigheten gäller endast ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel eller sådan el, gas, kyla eller värme som har förnybart ursprung. Endast i de fallen har kommissionen möjlighet att agera, jfr artikel 19.10 i det omarbetade förnybartdirektivet och artikel 14.10 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG.

Tillsyn

16 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har även rätt att på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Sådana förelägganden får förenas med vite.

I paragrafen finns bestämmelser om tillsyn. Övervägandena finns i avsnitt 8.

I *tredje stycket*, som är nytt, anges att tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter som omfattas av tillsynen. Exempelvis kan tillsynsmyndigheten behöva förelägga en aktör att annullera en ursprungsgaranti, se 6 §. Tillsynsmyndigheten får förena ett föreläggande med vite. Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Återkallelse

17 § Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om utfärdande av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen inte uppfylls,

3. om *producenten* inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om *producenten* begär det.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Paragrafen anger i vilka fall ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier ska återkallas. Paragrafen genomför artikel 19.6 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Ändringar görs i *punkterna 3 och 4*. I stället för hittillsvarande ”elproducenten” används benämningen *producenten* för att även de nya energibärarna gas, kyla och värme ska omfattas. Med *producent* avses en producent av el, gas, kyla eller värme.

Bemyndiganden

19 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. *konton för ursprungsgarantier, och*
2. avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

I paragrafen finns bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om konton och avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen delas upp i två punkter. Bemyndigandet utökas genom att det i *första punkten* anges att även föreskrifter om konton för ursprungsgarantier omfattas. Paragrafens hittillsvarande innehåll finns i *andra punkten*.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *vilka uppgifter som en ursprungsgaranti ska innehålla*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

1. *utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier,*
2. *mätning och rapportering, och*
3. *den lägsta effekt som en anläggning ska ha för att ursprungsgarantier ska få utfärdas.*

I paragrafen finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Paragrafen genomför artikel 19.7 i det omarbetade förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5–7.

I *första stycket* finns ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som en ursprungsgaranti ska innehålla. Föreskrifterna ska bl.a. avse de krav på vilka uppgifter som ursprungsgarantierna ska innehålla enligt det omarbetade förnybartdirektivet. Exempelvis ska ursprungsgarantin innehålla information om vilken energikälla som energin har producerats från. Föreskrifterna kan även avse krav som kan komma att ställas i standarden för ursprungsgarantier om vilka uppgifter en ursprungsgaranti ska innehålla. Genom bemyndigandet kan bestämmelsen i 5 § flyttas till förordningen om ursprungsgarantier för el.

Hittillsvarande innehåll i paragrafen finns i *andra stycket* och ändras i sak genom att det i en punktlista preciseras vad bemyndigandet omfattar. I *första punkten* införs ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. Exempelvis kan föreskrifter meddelas om överföring av ursprungsgarantier i registret för ursprungsgarantier eller om vilka krav som ska gälla för utfärdande av internationellt överförbara ursprungsgarantier. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas om både vid vilken tidpunkt en ursprungsgaranti ska annulleras och om vem som ska göra det, se 6 §. I *andra punkten* införs ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om mätning och rapportering, se 3 § 1. I *tredje punkten* införs ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om den lägsta effekt som en anläggning ska ha för att ursprungsgarantier ska få utfärdas, se 3 § 2. Det finns inget hinder för att använda bemyndigandet endast för anläggningar av en viss typ av energibärare.

21 § Beslut om utfärdande av ursprungsgarantier enligt 9 §, rättelse enligt 15 §, föreläggande som förenas med vite enligt 16 § tredje stycket eller återkallelse enligt 17 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

I paragrafen framgår vilka beslut som får överklagas. Övervägandena finns i avsnitt 8.

I *första stycket* görs ett tillägg om att förelägganden som har förenats med vite enligt 16 § får överklagas.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022 i fråga om 13 § och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats för el som har producerats före den 1 juli 2022.

Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2022 i fråga om 13 § och i övrigt den dag som regeringen bestämmer. Övergångsbestämmelsen får betydelse för ursprungsgarantier för el som utfärdats av ett tredjeland och där den el som ursprungsgarantin avser har producerats före den 1 juli 2022. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor

Ursprungsgarantier för energi från förnybara energikällor

1. Medlemsstaterna ska, i syfte att för slutkunderna visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i energileverantörens energimix och i den energi som levereras till konsumenterna enligt avtal som saluförs med hänvisning till användning av energi från förnybara energikällor, säkerställa att ursprunget på energi från förnybara energikällor kan garanteras som sådan i den mening som avses i det här direktivet, i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna ska därför säkerställa att en ursprungsgaranti utfärdas efter begäran från en producent av energi från förnybara energikällor, såvida inte medlemsstaterna, med avseende på redovisning av ursprungsgarantiernas marknadsvärde, beslutar att inte utfärda en sådan ursprungsgaranti till en producent som erhåller ekonomiskt stöd från ett stödsystem. Medlemsstaterna får ombesörja att ursprungsgarantier utfärdas för energi från icke-förnybara energikällor. Utfärdandet av ursprungsgarantier får förutsätta en lägsta kapacitetsgräns. Standardstorleken för en ursprungsgaranti ska vara 1 MWh. Endast en ursprungsgaranti ska utfärdas för varje energienhet som produceras.

Medlemsstaterna ska säkerställa att samma energienhet från förnybara energikällor beaktas endast en gång.

När en producent erhåller ekonomiskt stöd från ett stödsystem ska medlemsstaterna säkerställa att ursprungsgarantiens marknadsvärde för samma produktion beaktas på lämpligt sätt i det relevanta stödsystemet.

Det ska antas att ursprungsgarantiens marknadsvärde har beaktats på lämpligt sätt i följande fall:

a) Det ekonomiska stödet beviljas genom ett upphandlingsförfarande eller ett stödsystem som bygger på omsättningsbara certifikat.

b) Ursprungsgarantiernas marknadsvärde beaktas administrativt vid beräkningen av nivån på det ekonomiska stödet.

c) Ursprungsgarantierna utfärdas inte direkt till producenten, utan till en leverantör eller konsument som köper energin från förnybara energikällor antingen i ett konkurrensutsatt förfarande eller med stöd av ett långfristigt avtal om köp av förnybar el.

För att ta hänsyn till ursprungsgarantiernas marknadsvärde får medlemsstaterna bland annat besluta att utfärda en ursprungsgaranti till producenten och omedelbart annullera den.

Ursprungsgarantin ska inte ha någon funktion med avseende på en medlemsstats efterlevnad av artikel 3. Överföring av ursprungsgarantier, separat eller tillsammans med den fysiska överföringen av energi, ska inte påverka medlemsstatens beslut att använda statistiska överföringar, gemensamma projekt eller gemensamma stödsystem för att efterleva

artikel 3 eller beräkningen av den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor i enlighet med artikel 7.

3. Vid tillämpning av punkt 1 ska ursprungsgarantier gälla i tolv månader från produktionen av den relevanta energienheten. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla ursprungsgarantier som inte har annullerats upphört att gälla senast 18 månader efter produktionen av energienheten. Medlemsstaterna ska inkludera ursprungsgarantier som upphört att gälla i beräkningen av den kvarstående energimixen.

4. För det offentliggörande som avses i punkterna 8 och 13 ska medlemsstaterna säkerställa att energiföretag annullerar ursprungsgarantier senast sex månader från det att ursprungsgarantin har upphört att gälla.

5. Medlemsstaterna eller utsedda behöriga organ ska övervaka utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. De utsedda behöriga organen ska inte ha överlappande geografiska ansvarsområden och ska vara oberoende av produktions-, handels- och leveransverksamhet.

6. Medlemsstaterna eller de behöriga organ som utsetts ska inrätta lämpliga mekanismer för att säkerställa att ursprungsgarantier utfärdas, överförs och annulleras elektroniskt och att de är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri. Medlemsstaterna och de behöriga organ som utsetts ska säkerställa att de krav de inför är förenliga med standarden CEN - EN 16325.

7. En ursprungsgaranti ska innehålla uppgifter om åtminstone

a) den energikälla energin produceras från samt produktionens start- och slutdatum,

b) om garantin avser

i) el,

ii) gas, inklusive vätgas, eller

iii) kyla eller värme,

c) namnet på den anläggning där energin produceras, var den är belägen, vilken typ av anläggning det rör sig om och dess kapacitet,

d) huruvida anläggningen har åtnjutit investeringsstöd och huruvida energienheten i någon form har fått något annat stöd genom ett nationellt stödsystem, och typen av stödsystem,

e) datum då anläggningen togs i drift, och

f) datum och land för utfärdande samt ett unikt identifieringsnummer.

Förenklad information kan specificeras på ursprungsgarantier från anläggningar på mindre än 50 kW.

8. När en elleverantör ska visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i dennes energimix vid tillämpningen av artikel 3.9 a i direktiv 2009/72/EG ska leverantören göra detta genom ursprungsgarantier, utom

a) för den andel av energimixen som motsvarar kommersiella erbjudanden som inte kan spåras, i förekommande fall, för vilken leverantören får använda den kvarstående energimixen, eller

b) i fall där medlemsstaterna beslutar att inte utfärda ursprungsgarantier till en producent som erhåller ekonomiskt stöd från ett stödsystem.

Om medlemsstaterna har inrättat ursprungsgarantier för andra energiformer ska leverantörerna vid offentliggörandet använda den typ av ursprungsgaranti som motsvarar den levererade energiformen. På samma sätt får ursprungsgarantier som skapas enligt artikel 14.10 i direktiv 2012/27/EU användas som underlag för eventuella krav att visa mängden el som produceras från högeffektiv kraftvärme. Vid tillämpningen av punkt 2 i den här artikeln får, för el som produceras från högeffektiv kraftvärme med förnybara energikällor, endast en ursprungsgaranti utfärdas som anger båda formerna.

9. Medlemsstater ska erkänna de ursprungsgarantier som utfärdas av andra medlemsstater i enlighet med detta direktiv, utslutande som bevis för det som avses i punkterna 1 och 7 första stycket a–f. En medlemsstat får vägra att erkänna en ursprungsgaranti endast om den har välgrundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Medlemsstaten ska underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna.

10. Om kommissionen finner att en vägran att erkänna en ursprungsgaranti är ogrundad, får kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten ska erkänna den.

11. Medlemsstaterna ska inte erkänna ursprungsgarantier utfärdade av ett tredjeland, utom i de fall då unionen har ingått ett avtal med det tredjelandet om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier som utfärdas i unionen och kompatibla system för ursprungsgarantier inrättade i det tredjelandet, och endast om det förekommer direkt import eller export av energi.

12. En medlemsstat får, i enlighet med unionsrätten, införa objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier för användningen av ursprungsgarantier i enlighet med skyldigheterna i artikel 3.9 i direktiv 2009/72/EG.

13. Kommissionen ska anta en rapport med en bedömning av alternativen för införandet av en unionsomfattande miljömärkning för att främja användningen av förnybar energi från nya anläggningar. Leverantörer ska använda informationen i ursprungsgarantierna för att visa att kraven för en sådan miljömärkning är uppfyllda.

Sammanfattning av Energimyndighetens rapport

I fråga om ursprungsgarantier konstaterar Energimyndigheten att ursprungsgarantier för de olika energislagen administrativt har stora likheter.

En gemensam inloggnings- och ansökningsportal kan förenkla för aktörerna i de fall de har produktion av både el och gas eller värme/kyla. Likaså kan ett gemensamt system vara en fördel för Energimyndighetens administration. Energimyndigheten rekommenderar att utgångspunkten i det fortsatta arbetet bör vara att ursprungsgarantier för el, gas och värme/kyla i så stor utsträckning som möjligt hanteras i ett gemensamt system. Det är även en fördel om handläggarsöd, kontoföring och intressentportal kan konstrueras så att de enkelt och automatiserat kan kommunicera med varandra och med externa system som ligger hos exempelvis Naturvårdsverket, Skatteverket eller Association of Issuing Bodies (AIB). Detta är till fördel för såväl marknadens aktörer som för inblandade myndigheter.

Energimyndigheten bedömer att en förstudie först behöver genomföras för att i detalj undersöka hur IT-systemen ska utformas. En förstudie behövs också för att fastställa detaljerna kring införandet av ursprungsgarantier för gas men i synnerhet för värme.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

dels att rubriken närmast före 14 § ska utgå,

dels att rubriken till lagen samt 1, 2, 3, 4, 6, 9, 14, 16, 17 och 21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 13 §, och närmast före 1 och 13 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om ursprungsgarantier för el

Föreslagen lydelse

Lag om ursprungsgarantier för energi

Inledande bestämmelser

1 §

Denna lag syftar till att säkerställa att den som producerar el ska ha rätt att få ursprungsgarantier utfärdade som visar *den producerade elens* ursprung.

Denna lag syftar till att säkerställa att den som producerar el, *gas, kyla eller värme* ska ha rätt att få ursprungsgarantier utfärdade som visar *energins* ursprung.

2 §²

Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el *som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857)*.

Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el, *gas, kyla eller värme som har producerats*.

3 §³

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el, *gas, kyla eller värme* som har mätts och rapporterats till tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

² Senaste lydelse 2017:327.

³ Senaste lydelse 2017:327.

4 §

Endast en ursprungsgaranti får utfärdas per energienhet.
En energienhet ska omfatta en megawattimme el. En energienhet ska omfatta en megawattimme el, *gas, kyla eller värme.*

6 §

En ursprungsgaranti ska annulleras när den har använts för *det syfte som anges i 2 §.* En ursprungsgaranti ska annulleras *av leverantören*

1. när den har använts för att garantera ursprunget på el enligt ellagen (1997:857), eller

2. när gasen, kylan eller värmen som ursprungsgarantin avser har levererats till en slutkund.

En ursprungsgaranti ska även annulleras om den inte har *använts* enligt första stycket inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser. En ursprungsgaranti ska annulleras *av tillsynsmyndigheten* om den inte har *annullerats* enligt första stycket inom tolv månader från produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

9 §⁴

Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier *för el* prövas av tillsynsmyndigheten efter skriftlig ansökan från producenten av el. Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier prövas av tillsynsmyndigheten efter skriftlig ansökan från producenten av el, *gas, kyla eller värme.*

Ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europeiska unionen och från ett tredjeland

13 §⁵

En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 § samt underätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

⁴ Senaste lydelse 2017:327.

⁵ Tidigare 13 § upphävd genom 2017:327.

14 §⁶

En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

En ursprungsgaranti från ett tredjeland ska erkännas endast om

1. Europeiska unionen har ingått ett avtal med det tredjelandet om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier,
2. det finns kompatibla system för ursprungsgarantier inrättade i det tredjelandet, och
3. det i Europeiska unionen förekommer direkt import eller export av energi från eller till det tredjelandet.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 § samt underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

16 §

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har även rätt att på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna i denna lag och i de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs. Ett föreläggande får förenas med vite.

17 §⁷

Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om utfärdande av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen inte uppfylls,

⁶ Senaste lydelse 2017:327.

⁷ Senaste lydelse 2017:327.

3. om *elproducenten* inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om *elproducenten* begär det.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

3. om *producenten* inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om *producenten* begär det.

21 §⁸

Beslut om utfärdande av ursprungsgarantier enligt 9 §, återkallelse enligt 17 § eller rättelse enligt 15 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut om utfärdande av ursprungsgarantier enligt 9 §, rättelse enligt 15 §, föreläggande som förenas med vite enligt 16 § tredje stycket eller återkallelse enligt 17 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 31 maj 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats för el som har producerats före ikraftträdandet.

Efter remiss har yttranden över promemorian Ursprungsgarantier – genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet inkommit från Drivkraft Sverige, Elinorr, Energiföretagen Sverige, Energimarknadsinspektionen, Energigas Sverige, Förvaltningsrätten i Linköping, Kammarrätten i Jönköping, Kommerskollegium, Konjunkturinstitutet, Konkurrensverket, Konsumentverket, Naturvårdsverket, Oberoende elhandlare, Regelrådet, Skatteverket, Skogsindustrierna, Solel-kommissionen, Statens energimyndighet, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Svensk solenergi och Tillväxtverket.

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig men avstått: Fastighetsägarna Sverige, Innovations- och kemiindustrierna (IKEM), Jernkontoret, Konsumenternas Energimarknadsbyrå, Miljömärkning Sverige, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet (SKGS), Svensk Vattenkraftförening, Svensk Vindenergi, Svensk Vindkraftsförening, Svenska bioenergiföreningen (Svebio), Svenska Naturskyddsföreningen, Svenskt Näringsliv, Svenska Energiföreningars Riksorganisation (SERO), Villaägarnas riksförbund, Världsnaturfonden (WWF) och Vätgas Sverige.

Yttranden har också kommit in från en privatperson, Vattenfall AB och Telge Energi AB.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el

dels att 5 § ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 5 och 14 §§ ska utgå,

dels att rubriken till lagen samt 1, 2, 3, 4, 6, 9, 14, 16, 17 och 19–21 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 13 §, och närmast före 1, 2 och 13 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om ursprungsgarantier för el

Föreslagen lydelse

Lag om ursprungsgarantier för energi

Lagens innehåll

1 §

Denna lag syftar till att säkerställa att den som producerar el ska ha rätt att få ursprungsgarantier utfärdade som visar den producerade elens ursprung.

I denna lag finns bestämmelser om utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier för el, gas, kyla eller värme.

Definition av ursprungsgaranti

2 §²

Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Med ursprungsgaranti avses i denna lag det elektroniska dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el, gas, kyla eller värme som har producerats.

3 §³

Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till tillsynsmyndig-

Ursprungsgarantier får utfärdas endast för sådan el, gas, kyla eller värme som har

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

² Senaste lydelse 2017:327.

³ Senaste lydelse 2017:327.

heten enligt föreskrifter som har meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

1. mätts och rapporterats till tillsynsmyndigheten enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 2, och

2. producerats i en anläggning med en viss lägsta effekt i de fall sådana föreskrifter har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 3.

4 §

Endast en ursprungsgaranti får utfärdas per energienhet.

En energienhet ska omfatta en megawattimme el.

En energienhet ska omfatta en megawattimme el, gas, kyla eller värme.

6 §

En ursprungsgaranti ska annulleras när den har använts för det syfte som anges i 2 §.

En ursprungsgaranti ska annulleras vid den tidpunkt och av den aktör som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 20 § andra stycket 1.

En ursprungsgaranti ska även annulleras om den inte har använts enligt första stycket inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

9 §⁴

Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier för el prövas av tillsynsmyndigheten efter skriftlig ansökan från producenten av el.

Frågor om utfärdande av ursprungsgarantier prövas av tillsynsmyndigheten efter skriftlig ansökan från producenten av el, gas, kyla eller värme.

Ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europeiska unionen eller från ett tredjeland

13 §⁵

En ursprungsgaranti från ett tredjeland ska erkännas, om

1. Europeiska unionen har ingått ett avtal med tredjelandet om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier,

⁴ Senaste lydelse 2017:327.

⁵ Tidigare 13 § upphävd genom 2017:327.

2. *det finns kompatibla system för ursprungsgarantier inrättade i tredjelandet, och*

3. *det förekommer direkt import eller direkt export av energi mellan Europeiska unionen och tredjelandet.*

14 §⁶

En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti *som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel* inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 § *samt* underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Om en ursprungsgaranti inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten

1. se till att den inte kan användas för det syfte som anges i 2 §, *och*

2. *i de fall ursprungsgarantin avser högeffektiv kraftvärmeel eller sådan el, gas, kyla eller värme som är förnybar* underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

16 §

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har även rätt att på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Sådana förelägganden får förenas med vite.

17 §⁷

Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om utfärdande av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen inte uppfylls,

3 om *elproducenten* inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktions-

3. om *producenten* inte lämnar de upplysningar, de handlingar eller det tillträde till produktions-

⁶ Senaste lydelse 2017:327.

⁷ Senaste lydelse 2017:327.

anläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om *elproducenten* begär det.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

anläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om *producenten* begär det.

19 §⁸

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. *konton för ursprungsgarantier, och*

2. avgifter för hantering av ursprungsgarantier enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

20 §⁹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *ytterligare* föreskrifter om *ursprungsgarantier*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *vilka uppgifter som en ursprungsgaranti ska innehålla*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

1. *utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier,*

2. *mätning och rapportering, och*

3. *den lägsta effekt som en anläggning ska ha för att ursprungsgarantier ska få utfärdas.*

21 §¹⁰

Beslut om utfärdande av ursprungsgarantier enligt 9 §, *återkallelse enligt 17 § eller rättelse enligt 15 §* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut om utfärdande av ursprungsgarantier enligt 9 §, rättelse enligt 15 §, *föreläggande som förenas med vite enligt 16 § tredje stycket eller återkallelse enligt 17 §* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

⁸ Senaste lydelse 2017:327.

⁹ Senaste lydelse 2017:327.

¹⁰ Senaste lydelse 2017:327.

Prop. 2021/22:147
Bilaga 5

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022 i fråga om 13 § och i övrigt den dag som regeringen bestämmer.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats för el som har producerats före den 1 juli 2022.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-02-22.

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Anna-Karin Lundin samt justitierådet Malin Bonthron

Ursprungsgarantier – genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet

Enligt en lagrådsremiss den 17 februari 2022 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2010:601) om ursprungsgarantier för el.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Andreas Kannesten.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Infrastrukturdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 2022

Närvarande: statsminister Andersson, ordförande, och statsråden Johansson, Hallengren, Hultqvist, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Strandhäll, Eneroth, Dahlgren, Ernkrans, Hallberg, Nordmark, Thorwaldsson, Gustafsdotter, Axelsson Kihlblom, Elger, Farmanbar, Danielsson, Karkiainen

Föredragande: statsrådet Farmanbar

Regeringen beslutar proposition 2021/22:147 Ursprungsgarantier – genomförande av det omarbetade förnybartdirektivet